

14.8.2017

Opetus- ja kulttuuriministeriö
kirjaamo@minedu.fi
virpi.hiltunen@minedu.fi

OKM:n lausuntopyyntö 29.6.2017, OKM/22/010/2017

Hallituksen esitys laiksi opintotukilain muuttamisesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt valtiovarainministeriöltä lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi opintotukilain muuttamisesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi opintotukilakia, lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden koulumatkuesta annettua lakia, opintotukilain muuttamisesta annettua lakia, varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista annettua lakia sekä yleisestä asumistuesta annettua lakia.

Lasta huoltavien opiskelijoiden toimeentulon parantamiseksi ehdotetaan opintorahaan 75 euron huoltajakorotusta, johon olisi oikeus opintorahaa saavalla alaikäisen lapsen huoltajalla. Huoltajakorotusta ei otettaisi tulona huomioon asumistuessa eikä määrättäessä varhaiskasvatuksen maksuja tai kotihoidon tai yksityisen hoidon tuen hoitolisää. Huoltajakorotuksesta aiheutuva menolisäys olisi vuositasolla noin 10 milj. euroa.

Esityksessä ehdotetaan oikeutta opintotukeen sekä koulumatkatukeen laajennettavaksi oppivelvollisuusiän ylittäneille perusopetuksen opiskelijoille. Oppivelvollisuusiän ylittäneitä perusopetuksen opiskelijoita arvioidaan olevan opintotuen piirissä vuosittain noin 500, jolloin muutoksesta aiheutuisi lisäkustannuksia vuositasolla noin 2 milj. euroa.

Esityksessä ehdotetaan myös mm. ammatillisen koulutuksen reformin lain-säädäntömuutosten ja muiden ajankohtaisten muutosten sekä oppilaitoskohtaisten erityispiirteiden huomioimista opintotukioikeuden, päätoimisen opiskelun, opintotukiajan pidennyksen ja lukuvuoden tukikuukausien ehdoissa. Lisäksi ehdotetaan eräitä muita säädösmuutoksia, jotka johtuvat 1.1.2018 voimaan tulevista opintotukilain muutoksista. Näillä muutoksilla ei ole taloudellisia vaikutuksia.

Lait on tarkoitettu tulemaan pääosin voimaan 1 päivänä tammikuuta 2018. Opintotukioikeuden laajentaminen oppivelvollisuusiän ylittäneiden perusopetukseen samoin kuin koulumatkatukea koskevat ehdotukset on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.8.2018.

Valtiovarainministeriön lausunto

Opintorahan huoltajakorotuksen osalta esitys vastaa hallituksen vuosia 2018–2021 koskevaan julkisen talouden suunnitelmaan sisältyvää valtiontalouden kehyspäättöstä. Huoltajakorotuksen tarkoituksena on parantaa lasta huoltavien opiskelijoiden toimeentuloa ja sillä kompensoidaan osaltaan 1.8.2017 voimaan tulevista opintotuen ja asumistuen muutoksista aiheutuvia vaikutuksia perheel-

listen opiskelijoiden talouteen. Opintotuen huoltajakorotus on perusteltua kohdentaa esitysluonnoksen mukaisesti lasta huoltaville opiskelijoille, jotka vastaavat myös lapsen elatuksesta.

Opintotukioikeuden laajennus oppivelvollisuusiän ylittäneiden perusopetukseen sisältyy hallituksen kotouttamista koskevaan toimintasuunnitelmaan (3.5.2016). Opintotukioikeuden laajentamiseen ei ole varattu rahoitusta vuosia 2018–2021 koskevassa kehyspääatöksessä ja se kuten muutkin toimintasuunnitelman toimenpiteet on edellytetty toteutettavan olemassa olevan valtiontalouden menokehyyksen puitteissa. Opintotukioikeuden laajentamisen vuosittaisen kustannukseksi arvioidaan 2,2 me vuodesta 2020 alkaen. Vuonna 2018 lisämäärärahan tarve olisi 0,5 milj. euroa muutoksen tullessa voimaan 1.8.2018. Koulumatkatukioikeuden laajentamisen oppivelvollisuusiän ylittäneille perusopetuksen opiskelijoille arvioidaan lisäävän koulumatkatuen menoja vain vähän, koska todennäköisesti hyvin harvalla opiskelijalla olisi tarvetta tukeen. Arvioitu 60 000-80 000 euron vuotuinen lisämeno ei näillä näkymin edellyttäisi lisäystä koulumatkatukeen varattuun määrärahaan.

Opintotukioikeuden ja koulumatkatukioikeuden laajentaminen oppivelvollisuusiän ylittäneille perusopetuksen opiskelijoille ovat periaatteessa kannatettavia ja ne mahdollistaisivat erityisesti oppivelvollisuusiän ylittäneiden maahanmuuttajien perusopetuksen loppuun saattamisen myös työmarkkinatuen omaehtoiseen opiskeluun käytettävissä olevan ajan päättymisen jälkeen. Laajennuksella saatettaisiin myös kansanopistoissa ja muissa oppilaitoksissa tapahtuva oppivelvollisuusiän ylittäneiden perusopetuksen opiskelu opintotuen näkökulmasta yhtäläiseen asemaan. Voimassaolevan lainsäädännön mukaan kansanopistossa tapahtuva perusopetuksen opiskelu oikeuttaa opintotukeen. Opintotukioikeuden laajentamiseen tarvittava rahoitus tulee hallituksen kotouttamisen toimintasuunnitelman mukaisesti kuitenkin osoittaa opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan menokehyyksestä.

Päätökset opintorahan huoltajakorotuksen käyttöönotosta ja opintotukioikeuden sekä koulumatkatukioikeuden laajentamisesta tehdään valtion talousarvion valmistelun yhteydessä. Mikäli esitysluonnoksen mukaiset muutokset päädytään sisällyttämään hallituksen esitykseen vuoden 2018 talousarvioesitykseksi, tulee lakiehdotus käsitellä ns. talousarviolakina vuoden 2018 talousarvioesityksen yhteydessä.

Osastopäällikkö,
budjettipäällikkö

Hannu Mäkinen

Budjettineuvos

Annika Klimentko